

Jokainen ihminen on museo

Afrikassa on sanonta: kun vanha ihminen kuolee, kuolee yksi museo. Voidaan myös ajatella, että ihminen astuu jo museoon, kun hän syntyy tiettyyn aineelliseen ympäristöön, tiettyyn kulttuuriin ja tiettyyn henkiseen perintöön. Näin on, vaikka sitä ei koskaan tiedostaisi: yksilö on aina kulttuurinsa tuote, huonossa tapauksessa jopa uhri. Siirtokarjalaiset jälkeläisineen ovat hyvä esimerkki nimenomaan kulttuuriin, ei vain paikkaan, syntymisestä ja sen tiedostamisesta.

Sana museo on perinteisesti liitetty esineelliseen perintöön, joka on järjestetty jollain tavoin systemaattisesti, esimerkiksi kronologisesti, typologisesti, esteettisesti tai materiaalin mukaan. Esine on kuitenkin mykkä tai kuolee pois, jos sen *tarina* jää muistiin merkitsemättä tai sitä ei välitetä edelleen. Esine itsessään ei sano kaikkea, vaan sen ymmärtäminen ja siihen eläytyminen edellyttää tietoa ja/tai omakohtaista kokemusta.

Kulttuuriperintöä on siis kaikki se, jonka olemme saaneet syntymässä, joka *elää meissä*, kasvaa ja muuttuu vuosien kuluessa ja joka *välittyy* kauttamme edelleen. Musealisaatioprosessiksi kutsutaan tapahtumaketjua, jossa jokin esine tai aihe valikoidaan säilytettäväksi, dokumentoidaan kokoelmien osaksi ja asetetaan näytteille. Museoituna esine tai dokumentti voidaan panna kertomaan lukemattomia erilaisia tarinoita, mutta lopullisen merkityksen antaa vastaanottaja.

Kulttuuriperintö siis elää ja siirtyy ihmisissä, joko kulttuuriperintöalan – museoiden, arkistojen ja kirjastojen – ammattilaisten toimesta, jolloin siitä tulee osa legitimoitua yhteistä muistiamme, mutta perinnön säilyminen ja siirtäminen on perustuslain mukaan myös jokaisen yksittäisen henkilön vastuulla. Kulttuuriperintö on kumuloituvaa viisautta.

Museologia tutkii sitä, miksi ylipäätään keräämme ja säilytämme kokoelmia, ja miksi juuri siten kuin kunakin aikana teemme, sillä jokainen aika luo oman museonsa.

marja-liisa.ronkko@helsinki.fi
Museologian yliopistonlehtori ja dosentti
PL 59, 00014 Helsingin yliopisto
09-19122913, 050-3680818